

Eläinlääköreille

Tarkentava näytteenotto-ohjeistus siipikarjan hengitystie-, muninnanlasku- ja terveydenseurantapaketteihin

Kuva: Pixabay/Bernhard Falkinger

1. Selvitä näytteenottoa varten

Onko tilalla sairaita lintuja vai halutaanko näytteet tilan terveystilanteen selvittämiseksi?

1. Jos on sairaita,

a. Miten linnut oireilevat?

Huom! Muista vastustettavat eläintaudit! Ilmoita kunnan- tai läänineläinlääkärille selittämättömästä kuolleisuuden noususta, muninnanlaskusta sekä rehun- tai vedenkulutuksen laskusta. Läänineläinlääkäri arvioi, onko tarvetta epäillä vastustettavaa eläintautia, jolloin hän myös ohjeistaa kunnaneläinlääkärille näytteenoton ja näytteiden lähetyksen. Tällöin käynti ja vastustettavien eläintautien tutkimus on maksuton tuottajalle.

→ Jos arvioidaan, että ei ole tarvetta läänineläinlääkärin ohjeistamaan näytteenottoon, ja oireena on:

- Hengitystieoireilu (korostuneet hengityssänet, vaikeutunut hengitys nokka auki tai kaula pitkällä, aivastelu, köhä tai muu pärskiminen, eritteet sierainaukoissa tai silmissä) → Valitse **hengitystiepaketti**.
- Muninnanlaskua tai munankuoren laadun muutoksia → Valitse **muninnanlaskupaketti**.
- Kuolleisuutta, voimakkaat oireet tai pääasiassa muita oireita → Lähetä kokonaisia lintuja patologiaan tai muita sopivia näytteitä (esim. ulostenäytteitä ripulissa). Kysy tarvittaessa neuvoa Ruokaviraston tutkijoilta.

b. Milloin oireet ovat alkaneet?

- Oireet ovat juuri alkaneet → Lähetä **näyte-erän 1** mukaiset näytteet.
- Oireiden alkamisesta on kulunut yli 2 viikkoa, tai oireita ei enää ole → Lähetä **näyte-erän 2** mukaiset näytteet.

2. Jos halutaan selvittää parven terveystilanne tai rokotevaste

a. Ovatko linnut olleet terveitä?

- Ovat → Valitse **terveydenseurantapaketti**
- Eivät, mutta oireita ei ole enää (Jos selviä oireita on yhä, ks. kohta 1)
→ Valitse oireiden mukaisesti **hengitystie- tai muninnanlaskupaketti** ja lähetä **näyte-erän 2** mukaiset näytteet
TAI
→ Valitse **terveydenseurantapaketti**

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

2. Kerää näytteenottovälineet

Virologiset näytteet		Bakteriologiset näytteet		Serologiset näytteet	
Hengitystie- ja muninnanlasku-paketin näyte-erässä 1		Hengitystiepaketin näyte-erässä 1		Kaikissa tutkimuspaketeissa	
Topsipuikkoja -> tehdaspuhtaus riittää	väh. 20 kpl	Topsipuikkoja -> tehdaspuhtaus riittää	väh. 6 kpl	Veriputkia 5 ml, ei lisäaineita	väh. 20 kpl
Näyteputkia/ purkkeja/pusseja esim. maitoputkia -> tehdaspuhtaus riittää	väh. 4 kpl	Näyteputkia/ purkkeja/pusseja esim. maitoputkia -> tehdaspuhtaus riittää	väh. 2 kpl	Vakuumineuloja (ja holkki) tai tavallisia neuloja iso lintu 20 G tai 21 G pieni lintu 22 G	väh. 20 kpl
TAI		Fysiologista suolaliuosta NaCl 0,9%		Desinfointiainetta esim. 70 % alkoholi	
Virologiset kuljetuselatusaineputket esim. UTM-RT, Virocult	väh. 20 kpl	topsin kostutus		iholle ennen pistoa	
TAI					
		Hiilellisiä tai hiilettömiä kuljetuselatusaineputkia	väh. 6 kpl		

3. Täytä tutkimuslähete

Hengitystie- ja muninnanlaskupaketeille: [Tutkimuslähete Tuotantosiipikarjan tutkimuspaketit](#) (pdf)

Siipikarjan terveydenseurantapaketille: [Tutkimuslähete Siipikarjan terveydenseurantapaketti](#) (pdf)

Jos lähetät hengitystie-, muninnanlasku- tai terveydenseurantapaketin lisäksi muita näytteitä ja/tai tilaat muita tutkimuksia, täytä muille tutkimuksille oma lähetteensä ([lähetteet Ruokaviraston verkkosivuilla](#)). Mainitse läheteillä muut saman ongelman takia tilatut tutkimukset (esimerkiksi kirjoita tutkimuspakettien läheteelle maininta patologisista näytteistä ja päinvastoin).

Kuvat: Suvi Lehtoniemi

4. Ota näytteet

Ota kuhunkin pakettiin vaaditut näytteet näytteenotto-ohjeiden mukaisesti	Hengitystie- paketti		Muninnan- laskupaketti		Terveys- seuranta- paketti
	Näyte- erä 1	Näyte- erä 2	Näyte- erä 1	Näyte- erä 2	
Virologiset näytteet	x		x		
Ota sivelynäyte 20 linnun yhteissuolesta niin, että topsin pää sivelee limakalvoa (työnnä topsi yhteissuoleen vähintään topsin pään syvyydelle), 1 topsi/lintu. → 5 topsipuikkoa yhdistetään samaan näyteputkeen = yhteensä 4 putkea → kuljetuslatusainepuikkoa käytettäessä näytteitä ei yhdistetä					
Bakteriologiset näytteet	x				
Ota sivelynäyte 6 linnun nielusta tai kitalaesta fysiologisessa suolaliuoksessa kostutetulla topsipuikolla, 1 topsi/lintu. → 3 topsipuikkoa yhdistetään samaan näyteputkeen = yhteensä 2 putkea → kuljetuslatusainepuikkoa käytettäessä näytteitä ei yhdistetä					
Serologiset näytteet	x	x	x	x	x
Ota verinäyte 20 linnun siipisuonesta vakuumilla tai avoimesti, 2 ml/lintu → yksilönäytteinä					

Kuvat 1-3: Suvi Lehtoniemi ja 4. Ruokaviraston kuva-arkisto

Sivelynäyte yhteissuolesta

Sivelynäyte nielusta tai kitalaesta

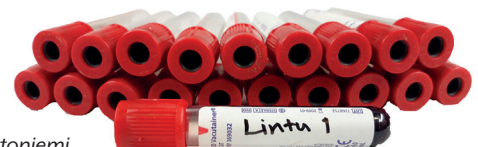
Verinäyte siipisuonesta,
video verinäytteenotosta

Ota näytteet samalla tavalla kanoista, broilereista ja kalkkunoista, **20 lintua/parvi**. Suurissa parvissa/osastoissa tätä pienemmät näytemäärät ovat vain viitteellisiä. Myös harrastelinnuista näytteet otetaan samalla tavalla (alle 20 linnun parvissa näytteet otetaan kaikista linnuista).

Keskitä näytteenotto tyypillisesti oireileviin ja oireilleisiin lintuihin, mieluiten lääkitsemättömiin. Kirjoita mahdolliset lääkitykset ja rokotukset lähetteelle!

Yhdistä sivelynäytteet taudin vaiheen ja/tai eläinryhmien mukaisesti, jos mahdollista. Eri lintulajeja ei saa yhdistää samaan yhteisnäytteeseen! Serologiset näytteet voit ottaa samoista tai eri linnuista kuin sivelynäytteet.

Tunnistusmerkitse näytteet ja kirjoita tunnisteet lähetteelle lisätiedoiksi.

Kuvat: Suvi Lehtoniemi

5 . Toimita näytteet Ruokavirastoon

1. Jäähdytä näytteet ja säilytä +4°C:ssa (eivät saa jäätyä).
2. Pakkaa näytteet, jos lähetät ne. Muista kylmävaraajat! Katso [Pakkausohjeet](#).
3. Toimita näytteet Helsingin toimipaikalle Virologian yksikköön (Mustialankatu 3, 00790 Helsinki) viimeistään seuraavaksi päiväksi. Voit tuoda näytteet henkilökohtaisesti tai lähettää ne Matkahuollon Pikapakettina tai Postin Ovelle aamulla -paketilla. Katso [Lähetysohjeet](#).

HENGITYSTIE- JA MUNINNANLASKUPAKETTIIEN SISÄLTÖ			
Näyte-erä	Tutkittavat taudinaiheuttajat	Tutkimusmenetelmä	Näyttemateriaali
NÄYTE-ERÄ 1: Otetaan heti oireiden alettua	MOLEMMISSA PAKETEISSA: Newcastlel tauti (ND) Lintuinfluenssa (AI) Tarttuva keuhkoputkentulehdus (IB) ² Paramyksenovirus-3 (PMV-3) ³	Viruksen/bakteerin osoitus PCR-menetelmällä sivelynäytteestä, paitsi PMV-3: Vasta-ainetutkimus verestä	Sivelynäytteet - 20 linnun yhteissuolesta Verinäytteet ⁴ - 20 linnusta HENGITYSTIE-PAKETISSA LISÄKSI: Sivelynäytteet - 6 linnun nielusta/kitalaesta
	HENGITYSTIEPAKETISSA LISÄKSI: <i>Mycoplasma gallisepticum</i>		
NÄYTE-ERÄ 2¹: Otetaan, kun aikaa on kulunut yli 2 viikkoa oireiden alkamisesta, tai kun oireita ei enää ole	MOLEMMISSA PAKETEISSA: Newcastlel tauti (ND) Lintuinfluenssa (AI) Tarttuva keuhkoputkentulehdus (IB) ² Tarttuva henkitorventulehdus (ILT) ² Paramyksenovirus-3 (PMV-3) ³	Vasta-ainetutkimus verestä	Verinäytteet - 20 linnusta Lisäksi tutkitaan tarvittaessa näyte-erän 1 verinäytteet, jos ne ovat saatavilla (osoitetaan mahdollinen vasta-aineiden nousu)
	HENGITYSTIEPAKETISSA LISÄKSI: Avian metapneumovirus (APV) <i>Mycoplasma gallisepticum</i>		
	MUNINNANLASKUPAKETISSA LISÄKSI: Tarttuva aivo- ja selkäydintulehdus (AE) ² Egg drop syndrome (EDS) ² Avian metapneumovirus (APV) ³		

¹ Ei tarvetta tutkia, jos taudinaiheuttaja todetaan näyte-erässä 1, ² Vain broilereista ja kanoista, ³ Vain kalkkunoista

⁴ Kalkkunoiden verinäytteistä tutkitaan PMV-3-vasta-aineet aina, ja muiden lintujen verinäytteet tutkitaan vain tarvittaessa näyte-erän 2 yhteydessä.

Siipikarjan terveydenseurantapakettiin valittavissa olevat tutkimukset (1–3 kpl)

Tarttuva aivo- ja selkäydintulehdus (AE)
Sinisiipitauti (CAV)
Gumboron tauti (IBD)
Tarttuva henkitorven tulehdus (ILT)
Tarttuva keuhkoputken tulehdus (IB)
Avian metapneumovirus (APV)
Paramyksenovirus-3 (PMV-3) kalkkunoille
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> , <i>Mycoplasma synoviae</i> , kalkkunoille lisäksi <i>Mycoplasma meleagridis</i>

Lisätietoa

Lisätietoa näytteenotosta löydät kummankin tutkimuslähetteen lopusta sekä Ruokaviraston verkkosivujen [siipikarjan näytteenotto-ohjeista](#).

Ohjeita voit kysyä [Ruokaviraston tutkijoilta](#).

Tutkimuskohtaista lisätietoa, linkit läheteisiin ja hinnat ovat myös [laboratoriokäsikirjassa](#).

Lisätietoa muista tarjolla olevista tutkimuksista ja niihin liittyvästä näytteenotosta, esimerkiksi patologisista tutkimuksista tai vientinäytteistä, on tarjolla samoista lähteistä.